868/11

Den 16. maj 2011 blev i sag nr. 78.128:

xxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx xx xxxxxxxx
xxxx xxxxxxx

mod

Sampension KP
Livsforsikring A/S
Tuborg Havnevej 14
2900 Hellerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har arbejdsmarkedspension i Sampension KP Livsforsikring A/S. Hun klager over, at selskabet - som følge af hendes ægtefælles død - reducerede pensionsdepotet med ægtefællepensionens værdi og på baggrund af depotreduktionen nedsatte størrelsen af den alderspension, der udbetales, såfremt klageren lader sig pensionere i alderen 60-66 år.

Selskabet har henvist til, at depotreduktionen er sket i overensstemmelse med det tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet, og at policen i øvrigt ikke er håndteret på en måde, der strider mod aftalegrundlaget.

Det fremgår af sagen, at klageren den 27/9 2009 underrettede selskabet om, at hendes ægtefælle den 19/9 2009 var afgået ved døden. Hun anmodede selskabet om at lade ægtefællepensionen udgå med øjeblikkelig virkning, og om at lade så meget præmie som muligt konvertere til alderssum og resten til livsvarig alderspension.

Selskabet ændrede på denne baggrund pensionsordningen og fremsendte den 16/11 2009 en ny forsikringsoversigt.

Ved mail af 22/11 2009 til selskabet anmodede klageren om en forklaring på, hvorfor førtidsalderspensionen var mindre, end hvad der fremgik af tidligere fremsendte forsikringsoversigter.

Hertil anførte selskabet ved brev af 17/12 2009 bl.a.:

"**Reduktion i depotet**
I forbindelse med din ægtefælles dødsfald blev din pensionsordning ændret. En del af det samlede depot på ordningen var reserveret til ægtefællepensionen. Når ægtefællepensionen bortfalder, bortfalder den tilhørende del af depotet, idet der ikke længere er brug for denne forsikringsdækning. Derfor er dit depot blevet reduceret.

Fald i pensioner
De garanterede pensioner på din pensionsordning bliver beregnet ud fra størrelsen af dit depot samt en forudsætning om fortsat præmiebetaling på ordningen. I forudsætningen for depotstørrelsen var indregnet, at din ægtefælle ville være i live på tidspunktet for din pensionering. Denne forudsætning er ændret, og der er nu et mindre depot, som beskrevet ovenfor. Det medfører bl.a., at pensionerne ved pensionering før det normale pensioneringstidspunkt (67 år) bliver mindre."

Klagerens indvendinger i brev af 3/2 2010 førte til, at selskabet i brev af 23/2 2010 bl.a. anførte:

"**Reduktion i depotet**
En ægtefællepension bliver alene udbetalt, når forsikrede dør, hvis den medforsikrede (ægtefællen) fortsat er i live. Det hænger sammen med, at ægtefællepensionen er en såkaldt livsbetinget dækning. Det betyder, at pensionen og dermed den opsparede værdi er betinget af, at medforsikrede er i live.

Som følge af ovenstående indgår det i beregningen af prisen på ægtefælle- pensionen, at værdien af denne bortfalder, når den medforsikrede afgår ved døden.

Disse regler findes i SAMPENSIONS tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet. Finanstilsynet skal i henhold til lov om finansiel virksomhed påse, at det anmeldte er betryggende og rimeligt i forhold til den enkelte kunde.

Det er således med udgangspunkt i det tekniske grundlag - som gælder for alle pensionsordninger 1 SAMPENSION - at vi må afvise dit krav om at tilbageføre den del af depotet, der er bortfaldet ved din ægtefælles død.

Fald i pensioner ved depotreduktion
Udgangspunktet for beregning af dine pensioner er det normale pensioneringstidspunkt (67 år). Dine pensioner ved det normale pensioneringstidspunkt er ikke påvirket af depotreduktionen. På forsikringsoversigten viser vi nogle supplerende udregninger, hvoraf størrelsen af alderspensionen fra 60 - 66 år fremgår.

Størrelsen af disse alderspensioner (60 - 66 år) kan være baseret på, at en del af værdien fra ægtefællepensionen forudsættes anvendt til alderspensionen. Denne flytning af værdi fra ægtefællepension til alderspension har til formål at bevare det gældende indbyrdes størrelses-

forhold imellem pensionerne, selvom forsikrede lader sig pensionere før det aftalte tidspunkt (67 år).

Et bortfald af ægtefællepensionens værdi kan dermed i visse situationer medføre, at størrelsen af alderspensionen falder. Nedsættelsen skyldes, at den oprindelige forudsætning om overførsel af værdi fra ægtefællepension til alderspension ikke længere er til stede.

Der er ikke nogen entydig regel for, hvordan størrelsen af alderspensionerne (60 - 66 år) bliver påvirket ved medforsikredes død. Det afhænger af en lang række individuelle forhold, som i øvrigt ændres over tid.

Det er således desværre ikke muligt på en overskuelig måde at oplyse om, hvad der kan ske i enhver kombination for hver enkelt forsikrede med valgfrie pensionsprodukter. Dette er også grunden til, at vi ikke specifikt har kunnet orientere om konsekvensen af depotreduktionen, når den medforsikrede dør før den forsikrede."

Sagen er herefter indbragt for nævnet.

Klageren har over for nævnet nedlagt påstand om, at depotreduktionen ophæves, således at hendes pension ikke forringes. Hun har til støtte herfor bl.a. anført:

"Klagen vedrører min pensionsordning i KP, der i forbindelse med min ægtefælles dødsfald den 19.9.2009 er blevet væsentligt reduceret, idet der iflg. depotregnskab pr. 11.1.2010 er udtaget værdi på 261.413 kr. pga. medforsikredes død (19.9.2009)

Jeg er ikke på noget tidspunkt bekendtgjort med, at min pension i tilfælde af min ægtefælles død før mig ville blive reduceret i forhold til de årlige oversigter med oplysning om min alderssum og livsvarige alderspension, hvis jeg går på pension tidligere end 67 år.

Dette fremgår ikke af pensionsregulativet, jf medfølgende side 9, pkt. C omhandlende ægtefællepension, det fremgår heller ikke af den årlige forsikrings- og depotoversigt eller det medfølgende brev.

I Sampensions svar til mig af 23.februar 2010 på mit brev af 3.2.2010 oplyses,
'Der er ikke nogen entydig regel for, hvordan størrelsen af alderspensionerne (60-66 år) bliver påvirket ved medforsikredes død. Det afhænger af en lang række individuelle forhold, som i øvrigt ændres over tid.
Det er således desværre ikke muligt på en overskuelig måde at oplyse om, hvad der kan ske i enhver kombination for hver enkelt forsikrede med valgfrie pensionsprodukter. Dette er også grunden til, at vi ikke specifikt har kunnet orientere om konsekvensen af depotreduktionen, når den medforsikrede dør før den forsikrede'.

Selv om Sampension ikke specifikt kan oplyse om konsekvensen af depotreduktion, når en medforsikret dør før den forsikrede, mener jeg, at der generelt burde oplyses herom.

Jeg har gået ud fra, at posten 'Præmie for risikodækning' på det årlige depotregnskab gik til finansiering af min ægtefællepension, og har ikke på noget tidspunkt anet, at ægtefællepensionen kunne ramme mine årlige oplyste pensionssummer.

Jeg føler mig dårligt oplyst og håber på medhold i, at jeg har krav på kompensation for den udtagne værdi af mit depot, således at det ikke vil påvirke mine pensioner, såfremt jeg går på pension som 60-66 år."

Selskabet har over for nævnet ved brev af 12/5 2010 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Der er tale om en ordning, der hviler på obligatorisk kollektivitet. Den obligatoriske kollektivitet medfører bl.a., at klagers pensionsforhold reguleres af aftalerne om pension indgået mellem HK/Kommunal og Kommunernes Landsforening, jf. regulativet § 14.

Klager er således omfattet af en ordning, der hviler på en overenskomst indgået mellem arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer. Denne har udmøntet sig i et regulativ, almindelige forsikringsbetingelser og et teknisk grundlag anmeldt til Finanstilsynet.

I [klagers] police er … henvist til vedtægterne. Af vedtægterne fremgår det, at det er bestyrelsen, der vedtager det tekniske grundlag.

Af det tekniske grundlag følger, at det i prisfastsættelsen af ægtefællepensionen er indregnet, at ægtefællepensionen er en livsbetinget dækning, hvorfor ægtefællepensionen og dens opsparede værdi bortfalder ved ægtefællens død. I praksis betyder dette, at værdien anvendes til betaling af ægtefællepensionsudbetalinger på de øvrige forsikredes policer, hvor den sikrede ægtefælle fortsat er i live. Dette princip er hele ideen med og grundlaget for forsikring.

Ovennævnte indebærer således, at der skete en såkaldt gevinsthjemtagelse af ægtefællepensionens reserve, da klagers ægtefælle døde.

Det aftalte ordinære - og dermed beregningsmæssigt forudsatte - pensioneringstidspunkt for klagers pensionsordning er 67 år. Da en pensionering før det 67. år medfører en længere udbetalingsperiode på alderspensionen og en kortere præmiebetalingstid på alle pensionsordningens ydelser, opstår der et behov for at fastsætte størrelsen af ydelserne under de ændrede beregningsmæssige forudsætninger.

For at sikre at det allerede etablerede og for forsikrede kendte størrelsesforhold mellem alderspension og ægtefællepension fastholdes, har selskabet fastlagt en regneregel, som betyder, at alle pensioner i forbindelse med en førtidig alderspensionering vil opleve et forholdsmæssigt fald af samme størrelse. Denne regel tjener til at imødegå, at forholdet mellem alderspension og ægtefællepension ændres meget væsentligt og forskelligt - alt efter bl.a. i hvilken alder førtidspensionering finder sted, og alt efter om alderspension henholdsvis ægtefællepension er finansieret af opsparet reserve eller af fremtidig præmie.

I den konkrete sag har denne bevarelse af det indbyrdes forhold mellem ydelserne medført, at en del af ægtefællepensionens opsparede værdi har været forudsat anvendt til alderspensionen i tilfælde af førtidig alderspensionering. Ægtefællepensionens opsparede værdi bortfaldt som nævnt ved ægtefællens dødsfald. Det medfører, at der er en mindre værdi til rådighed til finansiering af den førtidige alderspension, hvorfor størrelsen af denne falder.

SAMPENSION kan oplyse, at forskellen i den tarifmæssige alderspension opgjort før og efter ægtefællens dødsfald udgør ca. 6 %, såfremt [klager] lader sig alderspensionere ved det 61. år. Ved senere alderspensionering vil faldet være mindre. Det udgør eksempelvis ca. 1 % i alder 66. Ved det 67. år udgør alderspensionen samme beløb som inden ægtefællens død,

idet der ved pensionering på det ordinære pensioneringstidspunkt netop ikke er behov for at rebalancere ydelserne.

Der kan således ikke angives noget konkret og vedvarende gældende om ægtefællens døds indvirkning på størrelsen af den førtidige alderspension.

…

Selskabets stillingtagen til klagen

SAMPENSION gør gældende, at det ovenfor beskrevne bortfald af ægtefællepensionen og dens depot ved ægtefællens død (gevinsthjemtagelsen) samt omfordelingen af reserve mellem ægtefællepension og alderspension ved alderspensionering før det 67. år med den deraf følgende mindre påvirkning af aldersførtidspensionen ved en gevinsthjemtagelse er hjemlet i aftalerne om pension indgået mellem HK/Kommunal og Kommunernes Landsforening, pensionsregulativet og det tekniske grundlag samt den for pensionsordningen gældende regneregel.

Det gøres endvidere gældende, at

- klager er omfattet af en ordning, der hviler på obligatorisk kollektivitet,

- den beskrevne regneregel finder anvendelse i relation til samtlige policer under det pensionsprodukt, som klager er underlagt, og i øvrigt også anvendes på en række af selskabets øvrige pensionsprodukter,

- den af regnereglen betingede omfordeling af reserve mellem ægtefælle- pension og alderspension ved alderspensionering før det aftalte ordinære pensioneringstidspunkt er rimelig og velbegrundet, hvilket understøttes af det ovenfor anførte om det relativt beskedne fald i aldersførtidspensionen,

- ægtefællepensionens bortfald kan influere på den til ordningen knyttede aldersførtidspension på mange forskellige måder, alt afhængig af hvordan en række konkrete omstændigheder forholder sig, som eksempelvis ægtefællernes aldersforskel, hvornår i forsikringstiden dødsfaldet indtræder, i hvilken alder pensionerne er købt, lønudviklingens indflydelse på pensioner og præmie samt hvorledes forsikringstageren i øvrigt har valgt - og fremover vælger - i relation til øvrige valgfrie forsikrings- og opsparingsdækninger på pensionsordningen,

- det ikke uden videre er muligt for SAMPENSION at give kunder, herunder klager, konkrete såvel som vedvarende gældende oplysninger om de størrelsesmæssige konsekvenser af en medforsikret ægtefælles død for så vidt angår udbetalinger ved den efterlevendes eventuelle førtidige alderspensionering,

- de udsendte forsikringsoversigter og deri beskrevne garanterede ydelser er udtryk herfor, idet en af forudsætningerne for de deri beskrevne ydelser er, at klagers ægtefælle forbliver i live indtil klagers 67. år,

- selskabet ikke har pligt til eller mulighed for at informere om konsekvenserne af enhver tænkelig situation, herunder individuelle forudsætninger, som er foranderlige, så som en ægtefælles eventuelle dødsfald forinden klagers 67. år,

- selskabet ikke på andet grundlag har pådraget sig et ansvar for manglende information/rådgivning, hvorved særligt skal fremhæves, at SAMPENSION ikke har haft anled-

ning til at yde klager konkret rådgivning foranlediget af henvendelser fra klager om fx betydningen af en ægtefælles dødsfald forinden klagers 67. år,

- klager vil modtage de ydelser, hun må anses berettiget til i henhold til aftalegrundlaget, herunder pensionsregulativet og det tekniske grundlag samt regnereglen,

- den omstændighed, at klager ikke i det fremsendte materiale er informeret om konsekvensen af ægtefællens eventuelle dødsfald inden klagers 67. år, ikke kan føre til noget andet resultat,

- klager således ikke kan opnå en bedre retsstilling end det, der følger af aftalegrundlaget samt administrationen heraf,

- SAMPENSION ikke på andet grundlag har givet klager en garanti for, at aldersførtidspensionen i tilfælde af ægtefællens død forud for klagers 67. år skal beregnes anderledes end sket,

- klager i øvrigt ikke har lidt noget tab."

I brev af 25/5 2010 til nævnet har klageren bl.a. bemærket:

"Side 3, 1. og 2. afsnit: Heraf fremgår, at det er bestyrelsen, der vedtager det tekniske grundlag, hvoraf følger at den opsparede værdi bortfalder ved ægtefællens død, hvilket i praksis betyder, at værdien anvendes til betaling af ægtefællepensionsudbetaling på øvrige forsikredes policer.

Dette faktum er aldrig oplyst mig på de pensionsoversigter, jeg har modtaget. Af disse oversigter fremgår, hvad jeg får udbetalt som engangsbeløb hhv. livslang månedlig pension, afhængig af, hvornår jeg vælger at gå på pension mellem 60 og 67 år - uden oplyste yderligere betingelser. Min forventning var således, at opsparet ikke anvendt ægtefællepension ville tilfalde mig, der har indbetalt til den, frem for 'øvrige forsikrede'. Og jeg regnede bestemt ikke med, at ægtefællepensionen var indeholdt i mit depot, den gik jeg ud fra var i et selvstændigt depot.
Jeg forstår derfor ydermere ikke, - når den betragtes som en del af mit depot -, hvorfor den så ved min ægtefælles bortgang pludselig skal udskilles af mit depot i stedet for at tilfalde mig."

Selskabet har i brev af 15/6 2010 fastholdt sin opfattelse af sagen og henvist til principperne i nævnets kendelse nr. 70.690.

Klageren har i brev af 23/6 2010 bl.a. anført:

"**Vedrørende Valgfrie pensioner:**
Når jeg hele tiden har betalt en % andel af mit bidrag til ægtefællepensionen har jeg ikke forventet, at der ved dødsfald også ville blive reduceret i den pension, jeg var stillet i udsigt på de ubetingede forsikringsoversigter. Jeg har derfor ikke tænkt på særskilte regelsæt eller kollektivitet - og har heller ikke haft mulighed for at kende 'de interne regneregler'.

Vedrørende Generelle bemærkninger:

> Jeg må fastholde, at SAMPENSION ikke honorerer det, de har stillet mig i udsigt, og at jeg har lidt tab, hvis jeg - som oprindelig planlagt - går på pension, før jeg fylder 67. Jeg kan alene undgå et livslangt tab - på grund af min ægtefælles død - ved ikke at lade mig pensionere, før jeg bliver 67 år.
> I min forståelse burde ophør af indbetaling til ægtefællepension samt risiko for udbetaling af livslang ægtefællepension - i solidaritetens navn - kun kunne betyde højere pension til mig.
>
> Jeg må også fastholde, at det ikke drejer sig om 'enhver tænkelig situation under særskilte individuelle forudsætninger', men om en betingelse, der bør fremgå af forsikringsoversigten for alle, der har ægtefællen medforsikret, eller generelt af forsikringsregulativet. Dette bør ske ud fra, at det er SAMPENSION, der har ekspertisen."

Selskabet har i brev modtaget af nævnet den 10/8 2010 bl.a. bemærket, at nærværende sag er fuldt sammenlignelig med nævnets kendelse nr. 70.690, da den eneste forskel mellem sagerne er, at reglerne om gevinsthjemtagelsen af ægtefællepensionens opsparede værdi i kendelsen følger direkte af pensionsregulativets ordlyd, mens det i nærværende sag følger af policens indirekte henvisning til det tekniske grundlag.

Klageren har i brev af 16/8 2010 gjort gældende, at nævnets kendelse nr. 70.690 og nærværende sag ikke er sammenlignelige, hvorefter selskabet i brev af 31/8 2010 til nævnet bl.a. har anført:

> "Det er … selskabets klare opfattelse, at AK 70.690 ikke i sig selv skærper den informationsforpligtigelse, som gælder for forholdet mellem selskabet og klager, hvilket bl.a. understøttes af, at der i kendelsen ikke udtales kritik af selskabets rådgivning.
>
> På trods heraf iværksatte SAMPENSION som opfølgning på AK 70.690 en telefonisk informationskampagne målrettet de kunder, som havde tilvalgt ægtefællepension. Kampagnen havde til formål at informere generelt om gevinsthjemtagelsen af ægtefællepensionens opsparede værdi ved ægtefællens død og de heraf afledte konsekvenser for størrelsen af aldersførtidspensionen for derved at søge at mindske risikoen for skuffede forventninger.
>
> SAMPENSION kan oplyse, at også [klager] har været kontaktet som led i dette informationstiltag. I brev af 4. juni 2007 fra selskabet til [klager] blev hun således opfordret til at kontakte SAMPENSION, hvilket afstedkom en telefonsamtale den 21. juni 2007. SAMPENSION har noteret, at klager under samtalen blev informeret om den beskrevne virkemåde af ægtefællepensionen."

Klageren har i brev af 12/9 2010 til nævnet bestridt, at hun ved telefonsamtalen med selskabet den 4/6 2007 fik oplysninger af relevans for nærværende sag.

Sekretariatet anmodede ved brev af 2/12 2010 selskabet om at oplyse, om ægtefællepensionen - såfremt klageren havde undladt selv at oplyse selskabet om, at hendes

ægtefælle var afgået ved døden - ikke var bortfaldet, således at klageren kunne opnå en højere alderspension i tilfælde af pensionering i alderen 60-66 år. Hertil har selskabet i brev af 16/12 2010 til nævnet bl.a. bemærket:

> "Vi kan hertil oplyse, at det er helt uden betydning for håndteringen af ægtefællepensionen, hvorvidt forsikrede selv retter henvendelse om ægtefællens dødsfald, idet selskabet modtager oplysning herom fra Det Centrale Personregister (CPR).
>
> I den konkrete sag er oplysningen om ægtefællens dødsfald modtaget fra CPR den 23. september 2009, mens klager henvendte sig herom i mail af 27. september 2009.
>
> Mere generelt kan vi supplerende oplyse, at det ville være uacceptabelt for selskabet, såfremt mulighederne for depotreduktion - den såkaldte gevinsthjemtagelse - beroede på tilfældigheder. Det hænger sammen med, at gevinsthjemtagelsen som tidligere beskrevet følger af selskabets tekniske grundlag og indgår som en del af tariferingen af livsbetingede dækninger. I situationer, hvor det ikke er praktisk muligt at indhente oplysninger om dødsfald fra CPR (fx personer bosiddende i udlandet), fører dette til, at selskabet har tilrettelagt andre rutiner, som sikrer, at det tekniske grundlag overholdes. Det sker eksempelvis ved, at der til disse modtagere af livsbetingede udbetalinger hvert halve år fremsendes en 'I-live-erklæring' til underskrift."

Af pensionsregulativet fremgår bl.a.:

> "**§ 8 Udbetaling ved død**
> Ved medarbejderens død kan der udbetales:
> …
> **C. Ægtefællepension**
> Har medarbejderen valgt ægtefællepension, udbetales ved medarbejderens død et månedligt beløb til ægtefællen så længe denne lever."

Nævnet udtaler:

Efter klagerens ægtefælles død i 2009 modtog klageren en pensionsoversigt, hvoraf fremgik, at alderspensionen - i tilfælde af pensionering før klageren fylder 67 - var mindre, end hvad der fremgik af de tidligere fremsendte pensionsoversigter. Selskabet har som begrundelse herfor anført, at en del af værdien fra ægtefællepensionen forudsattes anvendt til alderspensionen, og at bortfald af ægtefællepensionens værdi bevirker, at depotet bliver mindre, og at alderspensionen - såfremt klageren lader sig pensionere i alderen 60-66 - følgelig bliver nedsat.

Den af selskabet påberåbte regneregel fremgår ikke af pensionsregulativet, men - ifølge selskabet - alene af det tekniske grundlag, der er anmeldt til Finanstilsynet.

Det tekniske grundlag udgør som udgangspunkt ikke en del af selskabets aftalegrundlag med overenskomstparterne og de sikrede lønmodtagere. Nævnet finder, at spørgsmålet om, hvorvidt regnereglen - hjemlet alene i det tekniske grundlag - kan påberåbes over for klageren, er af en så principiel karakter, at spørgsmålet bør afgøres af domstolene.

Nævnet afstår derfor i medfør af vedtægternes § 4 fra at behandle sagen.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Marianne Højgaard Pedersen
formand